

SAMEN OPTREKKEN TEGEN INTERNATIONALE FINANCIËLE CRIMINALITEIT

tekst: Arie Verhoef

 De internationale financiële criminaliteit heeft veel raakvlakken in de bovenwereld en een enorme wereldwijde impact. Welke rol en betekenis kan een kennisinstelling als De Haagse Hogeschool hebben om een dergelijk veelkoppig monster te bestrijden? Over deze vraag wisselen Jan Lintsen, lid College van Bestuur van de hogeschool, en Ineke van der Meule van gedachten. De relevantie van De Haagse Hogeschool ligt vooral in de kennisverwerving en in de kennisdeling richting studenten en netwerkpartners. Jan Lintsen: 'De onderzoeken van de hogeschool op het vlak van internationale financiële criminaliteit behoren tot onze best practices.'

Net als alle andere hbo-instellingen heeft ook De Haagse Hogeschool zich strategisch geprofileerd op inhoudelijke thema's. Eén daarvan is 'Goed bestuur voor een veilige wereld' geworden, het profileringsthema of zwaartepunt waarbinnen de onderzoeken over internationale financiële criminaliteit gestalte krijgen. Jan Lintsen: 'De profilering op goed bestuur voor een veilige wereld past goed bij De Haagse Hogeschool. Den Haag is de diplomatieke hoofdstad van Nederland, de internationale stad van vrede en recht, de stad ook waarin het landsbestuur is gevestigd. Vanouds heeft onze hogeschool met haar opleidingen en lectoraten daarop ingespeeld. Als kennisinstituut en netwerkhogeschool hebben we vanuit dit profileringsthema dan ook veel te melden over onder meer internationale financiële criminaliteit.'

Effect door samenwerking

'Wat ik zo mooi vind aan de onderzoeken naar aspecten van internationale financiële criminaliteit is dat zij twee profileringsthema's met elkaar verbinden,' zegt Ineke van der Meule. 'De internationale financiële misdaad heeft niet alleen te maken met wereldwijde witteboordencriminaliteit, maar ook met mensensmokkel, met de financiering van oorlogen en met wapenhandel. Door

dat enorme criminele circuit zijn landen niet in staat om een veilige wereld en een goed bestuur neer te zetten: het zwaartepunt dat Jan Lintsen net genoemd heeft. De internationale financiële misdaad heeft daarnaast ook een economische kant. Dan gaat het onder meer om onderzoek naar transnationale witwaspraktijken. Maar ook om onderzoek naar de grenzen van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Accountants adviseren over de rapportage van MVO en moeten de rapporten toetsen op waarachtigheid en volledigheid. Hoe kun je dan fraudehandelingen voorkomen? Die aspecten benaderen we vanuit het economische domein met onze profilering op ondernemerschap en innovatie in een tijdperk van globalisering.'

Jan Lintsen: 'Wereldwijd gaan er jaarlijks enorme bedragen om in de internationale financiële criminaliteit. Met de huidige methoden wordt daarvan slechts een flinterdun laagje aan het licht gebracht. Als je in staat bent om ergens in die kringloop een serieuze interventie te doen, dan hapert de machinerie elders ook. Zo kun je misdaad minder lonend maken.'

Natuurlijk vormen de vier onderzoeken van De Haagse Hogeschool slechts een druppel op een gloeiende plaat, beaamt Ineke van der

“ALS NIEMAND IETS DOET
ZAL DE CRIMINELE MACHINERIE
NOOIT GAAN HAPEREN”

"EEN CRIMINELE KOSTEN-BATENANALYSE MAKEN IS HEEL INTERESSANT"

Meule direct. 'Maar als niemand iets doet, zal die criminele machinerie nooit gaan haperen. Als veel instituties in samenwerking met elkaar elke keer een verstoring veroorzaken, kun je toch effect sorteren. Om dat doel te verwezenlijken, werken we de onderzoeksthema's uit in samenwerking met het Openbaar Ministerie en de Autoriteit Financiële Markten, instituties die daarin van belang zijn.'

Studenten alert maken

Een van de onderzoeken betreft het witwassen van gelden en de effectiviteit van de maatregelen die daartegen worden genomen. Witwassen is de zuurstof van de misdaad. De Haagse Hogeschool kan haar streven om netwerkhogeschool te zijn hier concreet maken door samen met relevante partijen onderzoek te doen naar die witwaspraktijken. Op die manier kan de hogeschool kennis verwerven en toevoegen aan de samenleving.

Jan Lintsen: 'Wij zijn op allerlei manieren netwerkhogeschool. Maar de meeste invloed hebben we via onze 26.000 studenten. Van hen komt ieder jaar een groot aantal in een kaderfunctie in de samenleving terecht. Wij moeten hen bewustmaken van het feit dat er een verwevenheid is ontstaan tussen bovenwereld en onderwereld. Aanvankelijk denken ze: dit kan niet waar zijn! Maar als wij hen alert maken en als zij vervolgens de verwevenheid detecteren en zien dat de interna-

tionale financiële criminaliteit geen ver-van-mijn-bedshow is, kunnen ze vanuit hun eigen waarden- en normenpatroon daarop reageren. In die keten kan De Haagse Hogeschool een heel positieve rol vervullen.'

Ineke van der Meule wijst in dit kader op de betekenis van het lectoraat Filosofie en Beroepspraktijk. 'Dit kan een belangrijke bijdrage leveren aan het bewustwordingsproces van studenten door hen te leren hun eigen grenzen te stellen die ook nog eens acceptabel zijn voor de ander en voor de samenleving.'

Om haar netwerkfunctie op deze onderzoeksthema's verder te versterken, is De Haagse Hogeschool in gesprek met een aantal banken. Ineke van der Meule: 'We willen met hen een structurele vorm van samenwerken bereiken inzake de internationale financiële criminaliteit. Daarnaast zien we een relatie tussen die misdaadvormen en cybercrime. We maken met ons lectoraat Cyber Security & Safety grote vorderingen in de richting van een Center of Expertise. Daarin werken we veel samen met IT-bedrijven. Zij denken met ons na over de ontwikkeling van instrumenten die cybercrime kunnen voorkomen en die daarmee de internationale financiële criminaliteit kunnen hinderen.'

Jan Lintsen was in het recente verleden enige tijd ambassadeur van het Kennisnetwerk

Economie. Hij vindt de waarde van een kennisnetwerk erg groot, óók als het de bestrijding van de internationale financiële misdaad betreft. 'Het gaat erom de kennis die er is tijdig te delen. Om maatregelen te nemen die uitbreidbaar zijn naar andere sectoren. Dat kan door bijvoorbeeld niet te focussen op één enkel crimineel feit, maar door dat feit te zien als onderdeel van een keten die sectoroverschrijdend is. Als je dan maatregelen weet te nemen die uitbreidbaar zijn naar andere sectoren, kun je proberen om die keten in zijn zwakste plek te raken.'

Kosten-batenanalyse

Voordat hij aantrad als lid College van Bestuur van De Haagse Hogeschool, was Jan Lintsen zes jaar lang hoofd-directeur Financiën, Management en Control bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Hij is dus gepokt en gemazeld als het gaat om de waarde van een kosten-batenanalyse. 'Een criminele kosten-batenanalyse maken is heel interessant. Je kunt daarop je beheersingsmaatregel afstemmen. Waar verdient iemand hoeveel aan? In het wereldwijde criminele circuit waarover we het nu hebben, is heel veel geld te verdienen. Maar in ieder proces is er ook een marginale speler. Iemand die door mee te doen nog een heel kleine winst pakt. Door zo'n persoon te vinden en onder druk te zetten, kan voor hem of haar de kosten-batenanalyse kantelen, waardoor hij of zij eruit wil stappen.'

Op het thema 'internationale financiële criminaliteit' hebben onderzoek en onderwijs binnen De Haagse Hogeschool vanaf het begin samen opgetrokken. Ineke van der Meule: 'Ik vind dat een exponent van hoe het zou moeten zijn op een hogeschool. Onderzoek en onderwijs kijken samen met externe netwerkpartners naar een probleem dat relevant is voor de student en voor het beroepenveld.' Jan Lintsen: 'Dit is inderdaad een voorpost van wat we nog veel meer willen gaan doen: wat wij weten met anderen delen, daarvoor weer kennis terugkrijgen en die kennis inbrengen in het onderwijs. Deze vier onderzoeken vormen een prachtig best practice. Niet het enige, maar wel een mooie. We gaan ze verbreden en verdiepen.'

Heel concreet bestaat de follow-up van de vier onderzoeken die in deze special van ART worden beschreven uit een nog te ontwikkelen minor waarop alle studenten kunnen intekenen. Ineke van der Meule: 'Verder willen we de kennis uit de verschillende onderzoeken met elkaar verbinden en de lacunes daarin dichten. Deze special van ART is daarvoor een kleine eerste aanzet. Uiteindelijk willen we komen tot een handboek dat bruikbaar is voor veel opleidingen aan onze hogeschool.' ■